

UMOWA**o współpracy na rzecz pokojowego wykorzystania energii jądrowej między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a rządem Republiki Kazachstanu**

EUROPEJSKA WSPÓLNOTA ENERGII ATOMOWEJ, zwana dalej „Wspólnotą”,

i

RZĄD REPUBLIKI KAZACHSTANU, zwany dalej „rządem Kazachstanu”,

nazywane również dalej odpowiednio „Stroną” lub „Stronami”,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że Umowa o partnerstwie i współpracy między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kazachstanu, z drugiej strony, która weszła w życie w dniu 1 lipca 1999 r., stanowi, że handel materiałami jądrowymi podlega postanowieniom szczególnej umowy, która ma zostać zawarta między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a rządem Kazachstanu,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że Strony podpisały Umowę o współpracy między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Republiką Kazachstanu w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego oraz Umowę o współpracy pomiędzy rządem Republiki Kazachstanu i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej w dziedzinie kontrolowanej syntezy termojądrowej, które weszły w życie odpowiednio w dniu 1 czerwca 2003 r. i 13 kwietnia 2004 r.,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że wszystkie państwa członkowskie Wspólnoty oraz Republika Kazachstanu są stronami Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, zwanego dalej „układem o nierozprzestrzenianiu”,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że Wspólnota, jej państwa członkowskie oraz Republika Kazachstanu są zobowiązane do zagwarantowania, by badania, rozwój i wykorzystywanie energii jądrowej w celach pokojowych realizowane były w sposób zgodny z celami układu o nierozprzestrzenianiu,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że zabezpieczenia materiałów jądrowych są stosowane we Wspólnocie zarówno na mocy rozdziału VII tytułu II Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (zwanego dalej „traktatem Euratom”), jak i na mocy porozumień o zabezpieczeniach zawartych między Wspólnotą, jej państwami członkowskimi a Międzynarodową Agencją Energii Atomowej (zwaną dalej „MAEA”), zaś w Republice Kazachstanu są stosowane na mocy porozumienia między Republiką Kazachstanu a Międzynarodową Agencją Energii Atomowej w sprawie stosowania zabezpieczeń w związku z układem o nierozprzestrzenianiu, która weszła w życie w dniu 11 sierpnia 1995 r., zwaney dalej „porozumieniem w sprawie zabezpieczeń”,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że Wspólnota, jej państwa członkowskie oraz rząd Kazachstanu potwierdzają swoje poparcie dla MAEA i jej wzmocnionego systemu zabezpieczeń,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że Strony ułatwiają handel materiałami jądrowymi między sobą lub między upoważnionymi osobami lub przedsiębiorstwami mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę odpowiednio na terytoriach Wspólnoty i Republiki Kazachstanu, we wspólnym interesie producentów, sektora jądrowego cyklu paliwowego, zakładów użyteczności publicznej i konsumentów,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że powinny zostać uwzględnione zobowiązania rządu każdego państwa członkowskiego Wspólnoty i rządu Republiki Kazachstanu podjęte w ramach Grupy Dostawców Jądrowych,

MAJĄC NA WZGLĘDZIE, że podstawa współpracy między Stronami w cywilnym sektorze jądrowym powinna zostać wzmocniona przez umowę ramową,

UZGODNILI, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszej Umowy:

1) „materiał jądrowy” oznacza każdy materiał wyjściowy lub specjalny materiał rozszczepialny odpowiadający definicjom tych terminów zawartym w artykule XX statutu MAEA;

2) „Wspólnota” oznacza zarówno:

a) osobę prawną utworzoną na mocy Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, będącą Stroną niniejszej Umowy;

b) jak również terytoria, do których Traktat ten ma zastosowanie;

3) „właściwe organy Stron” oznaczają:

— w przypadku Wspólnoty – Komisję Europejską,

— w przypadku rządu Kazachstanu – Komitet ds. Energii Jądrowej Ministerstwa Energii i Zasobów Mineralnych Republiki Kazachstanu.

W przypadku jakiegokolwiek zmiany Strony powiadamiają się wzajemnie drogą dyplomatyczną.

Artykuł 2

Cel

Celem niniejszej Umowy jest stworzenie ram współpracy między Stronami w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej, mających służyć wzmocnieniu ogólnej współpracy między Wspólnotą a Republiką Kazachstanu zgodnie z zasadami obopólnych korzyści i wzajemności oraz bez uszczerbku dla uprawnień żadnej ze Stron.

Artykuł 3

Zakres współpracy

1. Strony mogą współpracować w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej w sposób określony w art. 4–8 niniejszej Umowy w następujących dziedzinach:

a) bezpieczeństwo jądrowe (art. 4);

b) kontrolowana synteza termojądrowa (art. 5);

c) prace badawczo-rozwojowe w innych dziedzinach pokojowego wykorzystania energii jądrowej niż dziedziny przewidziane w lit. a) i b) niniejszego ustępu (art. 6);

d) handel materiałami jądrowymi oraz usługi jądrowego cyklu paliwowego (art. 7);

e) inne dziedziny związane z przedmiotem niniejszej Umowy (art. 8).

2. Współpraca, o której mowa w niniejszym artykule, może mieć miejsce zarówno między Stronami, jak i między upoważnionymi osobami i przedsiębiorstwami mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę we Wspólnocie i w Republice Kazachstanu.

Artykuł 4

Bezpieczeństwo jądrowe

Współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego jest prowadzona zgodnie z Umową o współpracy pomiędzy Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a rządem Republiki Kazachstanu w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego, która weszła w życie w dniu 1 czerwca 2003 r.

Artykuł 5

Kontrolowana synteza termojądrowa

Współpraca w dziedzinie kontrolowanej syntezy termojądrowej jest prowadzona zgodnie z Umową o współpracy pomiędzy rządem Republiki Kazachstanu i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej w dziedzinie kontrolowanej syntezy termojądrowej, która weszła w życie w dniu 13 kwietnia 2004 r.

Artykuł 6

Prace badawczo-rozwojowe w innych dziedzinach pokojowego wykorzystania energii jądrowej

1. Współpraca zostaje rozszerzona na działania badawczo-rozwojowe w obszarze energii jądrowej, stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania Stron i przez nie uzgodnione, inne niż wymienione w art. 4 i 5 niniejszej Umowy, jeżeli wchodzą one w zakres programów realizowanych przez Strony.

2. Współpraca może obejmować w szczególności następujące dziedziny:

a) zastosowania energii jądrowej w medycynie i przemyśle, w tym w produkcji energii elektrycznej;

b) wpływ energii jądrowej na środowisko naturalne;

c) każdą inną dziedzinę prac badawczo-rozwojowych w zakresie energii jądrowej zgodnie z ustaleniami Stron i jeżeli wchodzi ona w zakres programów realizowanych przez Strony.

3. Współpraca gospodarcza realizowana jest przed wszystkim przez:

a) wymianę wiedzy fachowej za pośrednictwem sprawozdań, wizyt, seminariów, spotkań specjalistycznych itp.;

b) wymianę personelu między laboratoriami lub jednostkami zaangażowanymi, również w celach szkoleniowych;

c) wymianę próbek, materiałów, przyrządów i aparatury do celów badawczych;

d) zrównoważony udział we wspólnie prowadzonych badaniach i działaniach.

4. Jeżeli jest to konieczne, zakres i warunki współpracy w przypadku konkretnych projektów określone są w postaci uzgodnień wykonawczych, zawieranych w imieniu Stron przez właściwe organy działające zgodnie z obowiązującymi je wymogami prawnymi Wspólnoty i Republiki Kazachstanu.

Takie uzgodnienia wykonawcze mogą między innymi obejmować postanowienia dotyczące finansowania, przydziału obowiązków w zakresie zarządzania oraz szczegółowe postanowienia dotyczące rozpowszechniania informacji oraz dotyczące praw własności intelektualnej.

5. Koszty wynikające z działań w zakresie współpracy pokrywa Strona, która je ponosi, chyba że Strony wyraźnie uzgodniły inaczej.

Artykuł 7

Handel materiałami jądrowymi oraz świadczenie związanych z tym usług

1. Materiał jądrowy przekazywany między Stronami, bezpośrednio lub za pośrednictwem państwa trzeciego, podlega niniejszej Umowie od momentu jego wprowadzenia na terytorium podlegające jurysdykcji Wspólnoty lub Republiki Kazachstanu, pod warunkiem że Strona dostarczająca powiadomiła pisemnie Stronę otrzymującą przed wysyłką lub w momencie wysyłki, zgodnie z procedurami określonymi w umowie administracyjnej, która zostanie zawarta przez właściwe organy Stron.

2. Materiał jądrowy, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, podlega postanowieniom niniejszej Umowy do momentu:

a) ustalenia, zgodnie z postanowieniami dotyczącymi zakończenia stosowania zabezpieczeń zawartymi w odnośnej umowie, o której mowa w ust. 6 lit. b) tego artykułu, że nie może on już zostać wykorzystany w żadnych działaniach z zakresu techniki jądrowej istotnych z punktu widzenia zabezpieczeń lub że jego odzyskanie stało się praktycznie niemożliwe;

b) przekazania go poza terytorium podlegające jurysdykcji Wspólnoty lub Republiki Kazachstanu zgodnie z ust. 6 lit. e) niniejszego artykułu; lub

c) uzgodnienia przez Strony na piśmie, że materiał ten przestał podlegać postanowieniom niniejszej Umowy.

3. Każde przekazanie materiału jądrowego przeprowadzone w ramach współpracy dokonywane jest zgodnie z odpowiednimi międzynarodowymi zobowiązaniami Wspólnoty, jej państw członkowskich i Republiki Kazachstanu związanymi z pokojowym wykorzystaniem energii jądrowej, wymienionymi w ust. 6 niniejszego artykułu.

4. Prowadzony między Stronami handel materiałami jądrowymi oraz świadczenie związanych z tym usług odbywa się z zastosowaniem cen rynkowych.

5. Strony starają się unikać sytuacji konfliktowych wymagających zastosowania zabezpieczeń handlowych we wzajemnym handlu materiałami jądrowymi. Jeżeli jednak we wzajemnym handlu materiałami jądrowymi między Stronami pojawią się problemy, które poważnie zagrażałyby funkcjonowaniu przemysłu jądrowego Wspólnoty lub Republiki Kazachstanu, w tym sektora wydobywania uranu, każda ze Stron może zwrócić się o konsultacje, które zostają przeprowadzone najszybciej jak to możliwe w ramach powołanego *ad hoc* komitetu; procedura powoływania i okres działania komitetu oraz ranga uczestników prowadzących konsultacje są określane przez Strony.

Jeżeli w trakcie konsultacji nie będzie możliwe znalezienie akceptowanego przez obie Strony rozwiązania tych problemów, Strona, która zażądała konsultacji, może w celu rozwiązania tych problemów lub złagodzenia ich skutków zastosować właściwe zabezpieczenia zgodnie z przepisami prawa Wspólnoty i Republiki Kazachstanu oraz odpowiednimi zasadami prawa międzynarodowego.

Zastosowanie ust. 5 niniejszego artykułu pozostaje bez uszczerbku dla traktatu Euratom i tworzonego na jego podstawie prawa wtórnego.

6. Przekazywanie materiału jądrowego podlega następującym warunkom:

a) materiał jądrowy jest wykorzystywany w celach pokojowych, a nie w żadnym urządzeniu do wybuchu jądrowego ani w pracach badawczych lub rozwojowych nad takim urządzeniem;

b) materiał jądrowy podlega:

— we Wspólnocie – zabezpieczeniom przyjętym przez Euratom zgodnie z traktatem Euratom oraz zabezpieczeniom przyjętym przez MAEA na mocy, odpowiednio, jednego z następujących porozumień o zabezpieczeniach, w jego ewentualnie zmienionej lub nowej wersji, o ile zapewniony jest poziom bezpieczeństwa wymagany zgodnie z traktatem o nierozprzestrzeleniu:

1) Porozumienie między państwami członkowskimi Wspólnoty nieposiadającymi broni jądrowej, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz MAEA, które weszło w życie w dniu 21 lutego 1977 r. (opublikowane jako INFCIRC/193);

2) Porozumienie między Francją, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz MAEA, które weszło w życie w dniu 12 września 1981 r. (opublikowane jako INFCIRC/290);

3) Porozumienie między Zjednoczonym Królestwem, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz MAEA, które weszło w życie w dniu 14 sierpnia 1978 r. (opublikowane jako INFCIRC/263);

uzupełnionych w odpowiednim czasie protokołami dodatkowymi, które weszły w życie w dniu 30 kwietnia 2004 r. na podstawie dokumentu opublikowanego jako INFCIRC/540 (Wzór protokołu dodatkowego do porozumienia (porozumień) między państwem (państwami) a MAEA w sprawie stosowania zabezpieczeń);

— w Republice Kazachstanu – porozumieniu o zabezpieczeniach, które weszło w życie w dniu 11 sierpnia 1995 r. (opublikowanemu jako INFCIRC/504); uzupełnionemu protokołem dodatkowym do porozumienia między MAEA a Republiką Kazachstanu w sprawie stosowania zabezpieczeń w związku z traktatem o nierozprzestrzeleniu, w dniu 6 lutego 2004 r. na podstawie dokumentu opublikowanego jako

INFCIRC/540 (Wzór protokołu dodatkowego do porozumienia (porozumień) między państwem (państwami) a MAEA w sprawie stosowania zabezpieczeń), jeżeli obowiązuje;

c) jeżeli stosowanie któregośkolwiek porozumienia z MAEA wymienionego w ust. 6 lit. b) niniejszego artykułu zostało z jakiegokolwiek powodu zawieszono lub zakończone we Wspólnocie lub w Republice Kazachstanu, dana Strona zawiera porozumienie z MAEA o tych samych skutkach i tym samym zakresie co porozumienia o zabezpieczeniach wymienione w ust. 6 lit. b) pkt 1 lub pkt 2 lub, jeżeli nie jest to możliwe;

Wspólnota w zakresie, w jakim jej to dotyczy, stosuje zabezpieczenia oparte na systemie zabezpieczeń Euratom i zapewniające takie same skutki i tym samym zakres co porozumienia o zabezpieczeniach wymienione w ust. 6 lit. b) pkt 1 lub, jeżeli nie jest to możliwe;

Strony dokonują uzgodnień o zastosowaniu zabezpieczeń o tych samych skutkach i tym samym zakresie co porozumienia o zabezpieczeniach wymienione w ust. 6 lit. b) pkt 1 lub 2;

d) zastosowanie środków ochrony fizycznej, które spełniają przynajmniej kryteria określone w załączniku C do dokumentu MAEA INFCIRC/254/Rev.6/Part 1 (Wytyczne dotyczące przekazywania materiałów jądrowych) z ewentualnymi zmianami; w uzupełnieniu do tego dokumentu państwa członkowskie Wspólnoty, w stosownych przypadkach Komisja Europejska oraz Republika Kazachstanu przy stosowaniu środków ochrony fizycznej będą odnosiły się do zaleceń zawartych w dokumencie MAEA INFCIRC/225/Rev.4 (Ochrona fizyczna materiałów jądrowych i obiektów jądrowych) z ewentualnymi zmianami. Transport międzynarodowy podlega postanowieniom Międzynarodowej konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych (dokument MAEA INFCIRC/274/Rev.1), z ewentualnymi zmianami i w wersji przyjętej przez Strony oraz państwa członkowskie Wspólnoty, a także przepisom MAEA dotyczącym bezpiecznego transportu materiałów radioaktywnych (Seria norm bezpieczeństwa MAEA TS-R-1/ST-1, zmieniony), z ewentualnymi zmianami i po ewentualnej transpozycji do prawodawstwa Wspólnoty i Republiki Kazachstanu;

e) dalsze przekazywanie wszelkich materiałów podlegających niniejszemu artykułowi poza terytorium podlegające jurysdykcji Wspólnoty lub Republiki Kazachstanu odbywa się wyłącznie na warunkach określonych w wytycznych dotyczących przekazywania materiałów jądrowych, zawartych w dokumencie MAEA INFCIRC/254/Rev.6/Part 1, z ewentualnymi zmianami.

7. Przepisy administracyjne dotyczące handlu materiałami jądrowymi, działalność przemysłowej lub przemieszczania materiałów jądrowych na terytorium Wspólnoty lub Republiki Kazachstanu nie mogą być wykorzystywane w celu ograniczenia handlu lub szkodenia interesom handlowym którejkolwiek ze Stron w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej na skalę międzynarodową, jak również na jej własnym terytorium.

Postanowienia niniejszej Umowy nie mogą być wykorzystywane w celu utrudniania swobodnego przepływu materiału jądrowego na terytorium Wspólnoty.

Zastosowanie ust. 7 niniejszego artykułu pozostaje bez uszczerbku dla traktatu Euratom i tworzonych na jego podstawie prawa wtórnego.

8. Bez względu na ewentualne zawieszenie lub rozwiązanie niniejszej Umowy z dowolnego powodu, postanowienia ust. 6 niniejszego artykułu obowiązują, dopóki jakikolwiek materiał jądrowy podlegający tym postanowieniom będzie pozostawał pod jurysdykcją Wspólnoty lub Republiki Kazachstanu lub do momentu podjęcia decyzji zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

Artykuł 8

Inne dziedziny związane z przedmiotem niniejszej Umowy

1. W ramach swoich uprawnień Strony mogą uzgodnić podjęcie współpracy w innych działaniach w dziedzinie energii jądrowej.

2. W przypadku Wspólnoty działania te musiałyby wchodzić w zakres odpowiednich programów działań oraz spełniać określone dla nich warunki, np. w dziedzinach takich, jak bezpieczeństwo jądrowe, bezpieczny transport materiałów jądrowych, zabezpieczenia czy współpraca w dziedzinie przemysłu służąca wspieraniu określonych aspektów bezpieczeństwa instalacji jądrowych.

3. Do tej współpracy mają również zastosowanie postanowienia art. 6 ust. 4.

Artykuł 9

Obowiązujące prawo

Współpraca na podstawie niniejszej Umowy jest zgodna z obowiązującymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Wspólnoty i Republiki Kazachstanu, jak również z zawartymi przez Strony umowami międzynarodowymi.

Artykuł 10

Własność intelektualna

Wykorzystywanie i rozpowszechnianie informacji oraz praw własności intelektualnej, patentów i praw autorskich związanych ze współpracą prowadzoną na podstawie niniejszej Umowy jest zgodne z załącznikami do umów o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego oraz w dziedzinie kontrolowanej syntezy termojądrowej, o których mowa odpowiednio w art. 4 i 5 niniejszej Umowy.

Artykuł 11

Konsultacje oraz rozstrzygnięcie sporów

1. W celu monitorowania współpracy na mocy niniejszej Umowy Strony będą prowadziły regularne konsultacje w ramach umowy o partnerstwie i współpracy, chyba że uzgodnią specjalne mechanizmy konsultacji.

2. Wszelkie spory wynikające ze stosowania lub interpretacji niniejszej Umowy mogą być rozstrzygane zgodnie z art. 88 umowy o partnerstwie i współpracy.

Artykuł 12

Dwustronne umowy o współpracy w dziedzinie technologii jądrowej

1. Postanowienia niniejszej Umowy zastępują te postanowienia istniejących umów dwustronnych zawartych między poszczególnymi państwami członkowskimi Wspólnoty a Republiką Kazachstanu, które dotyczą praw i obowiązków zawartych w niniejszej Umowie.

2. W zakresie, w jakim postanowienia wspomnianych umów dwustronnych między poszczególnymi państwami członkowskimi Wspólnoty a Republiką Kazachstanu przewidują prawa i obowiązki spoczywające na odnośnych państwach członkowskich i Republice Kazachstanu, które wykraczają poza prawa i obowiązki zawarte w niniejszej Umowie, wspomniane prawa i obowiązki będą nadal wykonywane na podstawie odnośnych umów dwustronnych.

Artykuł 13

Wejście w życie i okres obowiązywania

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie w dniu określonym przez Strony w drodze wymiany not dyplomatycznych następującej po zakończeniu stosownych procedur i pozostaje w mocy przez okres dziesięciu lat.

2. Niniejsza Umowa będzie następnie automatycznie przedłużana o kolejne okresy pięcioletnie, chyba że którakolwiek ze Stron zażąda na piśmie rozwiązania Umowy. Umowa wygasa po upływie sześciu miesięcy od daty otrzymania powiadomienia odnośnej Strony.

3. Jeżeli jedna ze Stron lub którekolwiek państwo członkowskie Wspólnoty naruszy którekolwiek z zasadniczych postanowień niniejszej Umowy, druga Strona może w drodze odpowiedniego pisemnego powiadomienia zawiesić lub wypowiedzieć w całości lub w części współpracę w ramach niniejszej Umowy. Zanim jedna ze Stron podejmie w tym celu odpowiednie działania, Strony konsultują się z myślą o osiągnięciu porozumienia w sprawie środków naprawczych, które należy zastosować, oraz w sprawie czasowych ram ich zastosowania. Takie działanie jest podejmowane wyłącznie wtedy, gdy w ustalonym terminie nie zastosowano uzgodnionych środków lub gdy po upływie terminu określonego przez Strony nie osiągnięto porozumienia.

Artykuł 14

Na mocy wzajemnego porozumienia Stron zmiany mogą zostać włączone do Umowy w formie protokołów, które stanowią integralną część Umowy.

Niniejsza Umowa zostaje sporządzona w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim, włoskim i kazachskim, przy czym każdy z tych tekstów jest jednakowo autentyczny.

Sporządzono w Brukseli, dnia 5 grudnia 2006 r.

W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii
Atomowej
Andris PIEBALGS

W imieniu rządu Republiki Kazachstanu
Bakhtykozha IZMUKHAMBETOV
